

15 יולי, 2008

סיכום פרויקט תשס"ח

תכנית מערכתית לגיל הרך, במועצה אזורית רמת הנגב

שפ"ח רמת הנגב

מערכת הגיל הרך ברמת הנגב בגילאי לידה ועד ארבע שנים פרושה על פני 14 ישובים, כוללת כ- 370 ילדים, המתחנכים ב- 27 פעוטונים וגנונים טרום חובה.

מערכת הגיל הרך ההולכת וגדלה במועצה אזורית רמת הנגב מלווה ע"י צוות "מעגן", הכולל יועצות פדגוגיות, מרפאות בעיסוק וקלינאית תקשורת - החולקות ביניהן את מסגרות החינוך בגיל הרך מבקורות בקביעות ובאופן סדיר בתינוקיות ובפעוטונים ומדריכות את הצוותים החינוכיים הפועלים במסגרות החינוך בגיל הרך במטרה להעצימם.

כמו כן עוסקות המדריכות מצוות "מעגן" באיתור קשיים וצרכים מיוחדים של ילדים, הפניה לטיפול והדרכת הורים.

מערכת הגיל הרך ברמת הנגב פנתה כבר בשנה"ל תשס"ד ואף נענתה בחיוב ללווי של פסיכולוגית במסגרת פרויקט שפ"ח כדי להעמיק ולהעלות את רמת המקצועיות של הצוות המדריך, מחזק ומעצים את צוותי החינוך בישובים. לאור שבעות הרצון, והצורך הרב שעלה מהשטח אושר המשך הפרויקט גם לשנה"ל תשס"ה, תשס"ו ותשס"ז ותשס"ח.

גם בשנה זו, במסגרת הפרויקט, לוותה הפסיכולוגית עופרי גלילי - פסיכולוגית חינוכית מומחית העובדת בשפ"ח רמת הנגב - במהלך רוב שנת הלימודים תשס"ח את מערכת הגיל הרך בכמה רמות:

- א. ליווי, הנחייה והדרכת צוות "מעגן", הנחיית פגישות הצוות, היועצות והדרכה. במפגשים הועלו ועובדו היבטים מערכתיים הנוגעים לאופי השונה של כל ישוב וישוב במועצה, והתאמת אופן ההתערבות בכל אחד מהם. לעיתים התקיימו מפגשים מדרית "מעגן" וצוות חינוכי מיישוב מסוים, על מנת להכין תכנית עבודה וחלוקת תפקידים הולמת. כמו כן הועלו קשיים ספציפיים של ילדים בעלי צרכים מיוחדים בתוך המערכות. הנושאים שעובדו כללו סוגיות באיתור, זיהוי ואבחון קשיים, ועבודה עם הצוות תוך כדי הרחבת ידע ופיתוח הבנה מקיפה ומעמיקה של היבטים התפתחותיים נורמטיביים בגיל הרך, ומצבים הדורשים התערבות.
- ב. במסגרת ההנחיה הקבוצתית עובדו לא אחת נושאים הקשורים לתפקוד מדריכות מהצוות אל מול הורים או צוותי המסגרות החינוכיות שבאחריותן. במקרים אלה נגעה ההדרכה גם במישור האישי תוך מתן פידבק קבוצתי לחברת הצוות ויציאה מתוך תהליכים קבוצתיים ללמידה עצמית.
- ב. ייעוץ והדרכה לצוותים חינוכיים - פגישות אלה נערכו על פי פנייה ובתאום עם הצוות הפרה-רפואי והפדגוגי שנכנס באופן סדיר למערכת. ניתנה הדרכה לצוות החינוכי בתוך יישוב הן ברמה המערכתית, והן הדרכה לגבי ילדים ספציפיים. זאת לאחר הערכה משותפת לגבי נחיצות קשר ישיר עם הפסיכולוגית.
- ג. ייעוץ, הכוונה והדרכת הורים - בפגישות עם ההורים הועלו נושאים כמו גמילה, גבולות התמודדות ומתן מענים לילדים בעלי צרכים מיוחדים במשפחה. לעיתים קרובות הייתה נגיעה גם לקשר בין ההורים לצוות החינוכי, תוך הדגשה של חשיבות שיתוף הפעולה והעבודה כגוף אחד עם הילד.
- ד. במקרים נדירים התקיימו מפגשים עם ילדים להערכה או לאבחון, ובעיקר מדובר בילדים בעלי צרכים מוחים, כשנדרשה הבנה מעמיקה יותר של מצבם.

ה. ליווי רכזות הגיל הרך בשובים- השנה נמשך והתפתח ליווי של צוות רכזות הגיל הרך. הרכזות פעלו בעבר באופן עצמאי בשובים ללא רשת תמיכה, וללא קבוצות התייחסות ולמידה. הרכזות מהוות גורם חשוב במערכות החינוך היישוביות והינן גורם מקשר בין צוותי מערכות החינוך לבין הקהילה. במפגשים התקיימו למידה משותפת והדדית של רכזות החינוך, הגדרת תפקיד ברורה יותר שלהן, ודיון פתוח בעיות בהן הן נתקלות השפעה באופן ישיר לחיוב על תפקודן. במסגרת מפגשים אלה התבססה קבוצת עבודה יציבה, הנפגשת בקביעות. בפגישות מעלות הרכזות קשיים ודילמות. כמו כן הועברה במשך המפגשים הקבוצתיים השתלמות קצרה נושא "תקשורת לא אלימה". במסגרת הפרוייקט התאפשרו גם מפגשים פרטניים עם הרכזות לצורך התייעצות ועיבוד נושאים ספציפיים. הרכזות מיישמות בשטח את הדברים, ובכך מושפעת לחיוב מערכת הגיל הרך כולה.

לקראת סיום השנה נערכו ישיבות משוב, הערכה וסיכום עם צוות "מעגן" המשתתף ומלווה בפרוייקט, ועם מנהלת הגיל הרך במועצה, והובעה שביעות רצון רבה מן הליווי וההדרכה. כן נערך סיכום עם רכזות הגיל הרך שהביעו שבעות רצון רבה מהתהליכים הקבוצתיים המשמעותיים מאוד עבורן, ורצון להמשיך במפגשים אלה. כמו-כן התקבל פידבק חיובי מאוד מרכזות הגיל הרך בשובים, מצוותי החינוך בשטח ומהורים.

מדד ההצלחה של הפרוייקט הוא בעובדה שגם השנה מתבטאת שבעות רצון רבה מהמענים שניתנו ברמות השונות, העלאת רמת המודעות ומספר הפניות של הורים וצוותי חינוך להתייעצות ולהדרכה.

באזור המרוחק ממרכזים טיפוליים הולכת ומתבססת מערכת מקצועית שהביקוש לשירותיה עולה, ורמת שבעות הרצון הולכת ועולה.

בברכה,

בתיא די-נור
מנהלת השירות הפסיכולוגי חינוכי
רמת הנגב

עופרי גלילי
פסיכולוגית חינוכית מומחית
מ.ר 6412